

Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloite maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutusten selvittämisestä

Khall 30.08.2022 § 235

Valmistelija Juhana Juntunen puh. 044 725 5222.

Keskustan valtuustoryhmä jätti 22.8.2022 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kuhmossa on n. 200 varhaiskasvatuksen asiakasperhettä, joista viime keväänä 89 perhettä maksoi varhaiskasvatusmaksua ja loput, n. 55 % perheistä olivat ns. nollamaksuluokassa, jossa varhaiskasvatusmaksua ei makseta.

Näiden edellä mainittujen lukujen valossa olisi selvitettävä Kuhmossa kirjoilla olevien lasten maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutuksia kaupungille.

Maksuton varhaiskasvatus on luonut paljon positiivista julkisuutta esimerkiksi Paltamon kunnassa. Maksuton varhaiskasvatus voisi houkutella kuntaan uusia, työssäkäyviä lapsierheitä, joiden varhaiskasvatusmaksut muissa kunnissa ovat korkeat. Nämä perheet olisivat hyviä veronmaksajia Kuhmolle ja lisäisivät kotikaupunkimme elinvoimaa.

Vuonna 2021 varhaiskasvatusmaksuja maksettiin Kuhmon kaupungille 178 800 euroa. Varhaiskasvatusmaksujen, ihan niin kuin muidenkin tuloon perustuvien maksujen tuottoa vähentää kuitenkin se, että tulotietojen selvittämiseen, maksujen laskemiseen ja laskuttamiseen kuluu merkittävästi työntekijöiden työaika. Tämä vähentää tulosidonnaisten maksujen kokonaishyötyjä laskuttajalle.

Ruuan ja energian hintojen noustessa inflaatio iskee pahimmin pieni- ja keskituloisiin perheisiin. Keskituloiset perheet maksavat jo nyt usein korkeimpia varhaiskasvatusmaksuja. Osaajapula esimerkiksi sotealalla on todellisuutta ja maksuton varhaiskasvatus lisäisi työn tekemisen houkuttelevuutta Kuhmossa. Pahimmassa tapauksessa varhaiskasvatusmaksut aiheuttavat kannustinloukkuja, joiden vuoksi esimerkiksi lisätyön vastaanottaminen ei ole houkuttelevaa, kun tulojen noustessa myös lasten varhaiskasvatusmaksut nousevat.

Veronmaksajien houkuttelevuuden edistämisen, kannustinloukkujen poistamisen ja laskuttamiseen liittyvien resurssien vähenemisen valossa varhaiskasvatusmaksujen poistaminen ei olisi kokonaisuudessaan niin suuri taloudellinen satsaus, kuin varhaiskasvatusmaksujen maksutuotto on ollut. Kokonaishyötyä kaupungille voi tulla myös kuntalaisten ostovoiman parantumisesta, josta toivottavasti ainakin osa palautuisi kuhmolaisiin kauppoihin ja yrityksiin.

Kuhmossa 22.8.2022

Keskustan valtuustoryhmä

Laura Rahko
valtuustoryhmän sihteeri”

Esittelijä Kaupunginjohtaja Määttä Tytti

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen kasvun- ja oppimisen palvelualueelle sekä hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnalle valmisteltavaksi.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

HyvSivva 22.09.2022 § 120

Valmistelija Sivistystoimenjohtaja Eila Vilén, p. 044 081 9996

Suomessa on kuntia, jotka ovat päättäneet tarjota alueellaan asuville lapsiperheille maksuttoman varhaiskasvatuksen riippumatta perheiden varallisuudesta. Kainuussa näin toimii Paltamon kunta.

Varhaiskasvatuksen maksuista on keskusteltu Kuhmon hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnan kokouksissa keväällä 2022, jolloin on myös pohdittu, mitä vaikutuksia mahdollisella maksuttomalla varhaiskasvatuksella voisi olla esimerkiksi kaupungin elinvoimaisuudelle, vetovoimaisuudelle sekä useiden alojen työvoimapulalle.

On todennäköistä, ettei mahdollisen maksuttoman varhaiskasvatuksen euromääräinen hinta kaupungille olisi pelkästään menetettyjen varhaiskasvatusmaksujen summa. Jos varhaiskasvatusmaksuja ei olisi, ei esimerkiksi tarvittaisi henkilöstöä varhaiskasvatusmaksuihin liittyvään työhön.

Siitä, vaikuttaisiko maksuton varhaiskasvatus esimerkiksi tulomuuttoon tai helpottaisiko se työvoimapulaa, voitaneen toistaiseksi vain esittää arvioita.

Esittelijä Sivistystoimenjohtaja Vilén Eila

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta päättää, että varhaiskasvatuksen johtoryhmä selvittää varhaiskasvatuksen johtajan johdolla, mitä mahdollinen maksuton varhaiskasvatus voisi tarkoittaa Kuhmossa. Ryhmän tulee ottaa yhteyttä kuntiin, joissa on päädytty maksuttomaan varhaiskasvatukseen ja pyytää niitä arvioimaan, mitä maksuton varhaiskasvatus on merkinnyt kunnille ja aikovatko kunnat jatkaa maksuttomuutta tulevaisuudessakin. Ryhmän tulee myös arvioida, mitä valtion vuoden 2023 talousarvioon suunniteltu varhaiskasvatusmaksujen alennus tarkoittaisi Kuhmossa. Lisäksi selvityksessä tulee huomioida mahdollisen kaksivuotisen esiopetuksen vaikutukset varhaiskasvatukseen.

Päätös Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta yksimielisesti hyväksyi esittelijän päätösehdotuksen.

Valmistelija Sivistystoimenjohtaja Eila Vilén, p. 044 081 9996

Maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutusten arviointia koskevan valtuustoaloitteen käsittely on edennyt hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnan 22.9.2022 tekemän päätöksen mukaisesti.

Varhaiskasvatuksen johtoryhmä on perehtynyt monipuolisesti mahdollisen maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutuksiin Kuhmossa liitteen mukaisesti, mutta tarkempi euromääräinen arvio maksuttomuuden kustannuksista voidaan laatia sen jälkeen, kun maaliskuussa voimaan astuvat uudet, aiempaa alemmat tulorajat on huomioitu varhaiskasvatuksen asiakasmaksuissa.

Esittelijä Sivistystoimenjohtaja Vilén Eila

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta kiittää Kuhmon Keskustan valtuustoryhmää aloitteesta ja huomion kiinnittämistä lapsiperheille tärkeään asiaan. Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutukset Kuhmossa on selvitetty ja aloite on loppuun käsitelty. Lisäksi valiokunta toteaa, että mahdollisesta maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisestä, joko kokeilusta tai pysyvästä toimintatavasta, tulee päättää vuoden 2024 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Päätös

Keskustelun aikana sivistystoimenjohtaja Eila Vilén teki muutetun päätösehdotuksen.

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta kiittää Kuhmon Keskustan valtuustoryhmää aloitteesta ja huomion kiinnittämistä lapsiperheille tärkeään asiaan. Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että maksuttoman varhaiskasvatuksen vaikutukset Kuhmossa on selvitetty ja aloite on loppuun käsitelty. Lisäksi valiokunta toteaa, että mahdollisesta maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisestä, joko kokeilusta tai pysyvästä toimintatavasta, tulee päättää viimeistään vuoden 2024 talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta yksimielisesti hyväksyi esittelijän muutetun päätösehdotuksen.

Merkitään, että Kaisa Oinas-Panuma ilmoitti esteellisyytensä tämän asian kohdalla hallintolain 28.1 §:n 5 kohdan perusteella. Oinas-Panuma poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Merkitään, että puheenjohtajana tämän asian kohdalla toimi Matti-Jussi Pollari.

Esittelijä vs. kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että se yhtyy em. valtuustoaloitteeseen ja vastaa aloitteeseen hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnan päättämällä tavalla.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se toteaa tämän aloitteen tulleen loppuun käsitellyksi.

Päätös Kaupunginhallitus yksimielisesti hyväksyi vs. kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.